СТРАТЕШКИ, ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРИСТУП СРБИЈЕ У БОРБИ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Прегледни научни рад

DOI: 10.5937/zurbezkrim2002051P	COBISS.RS-ID 132244993	УДК 343.971:343.341]:327.88(497.11)
---------------------------------	------------------------	-------------------------------------

Предраг Поповић¹

Факултет безбједносних наука, Универзитет у Бањој Луци

Апстракт: Терористичке активности као негативне друштвене појаве су у великој мјери присутне у посљедње вријеме те, из тог разлога, свака држава настоји да развије најбољи приступ у погледу његовог спречавања и сузбијања. То је и разумљиво, посебно ако се има у виду постојање све веће заступљености насилног екстремизма и радикализације која води ка тероризму. У овом раду ће се приказати на који начин и којим капацитетима Србија располаже у погледу борбе против тероризма. Детаљном анализом и сагледавањем постојећих ресурса, а ту се, прије свега, мисли на стратешке документе, законску регулативу и субјекте који су укључени у борбу против тероризма, јасно се види да Србија у том контексту располаже значајним капацитетима.

Кључне ријечи: тероризам, екстремизам, радикализација, стратегија, закон.

УВОД

Тероризам је негативна друштвена појава која привлачи велику пажњу јавности својом тренутном актуелношћу, штетношћу и посљедицама које производи својим начином испољавања. Дакле, ријеч је о једној вишеслојној појави која се мора сагледати мултидисциплинарно (Трифунковић, 2007: 4). У вези с тим, државе имају обавезу да пруже заштиту од терористичких аката, а то захтијева стављање посебног нагласка на спречавање тероризма, што се одражава и у њиховим међународноправним и политичким обавезама (OSCE, 2014: 36).

У Републици Србији, запажена је популаризација радикалних група и покрета у подручјима гдје постоје вјерске мањине. Посебан акценат се ставља на ширење радикализма међу младим људима. Неке од радикалних група су повезане са истомишљеницима у другим земљама. Поред популаризације радикализма, неке од ових група могу бити укључене у различите врсте терористичког дјеловања: обуке, планирања активности, кријумчаре-

¹ Аутор за кореспонденцију: мр Предраг Поповић, виши асистент на Факултету безбједносних наука, Универзитет у Бањој Луци. Имејл: predrag.popovic@fbn.unibl.org..

ња оружја и формирање мрежа, што погодује развоју међународног тероризма (Seci centar Bucharest, 2011: 130).

Наиме, исламистички центри испољавају велику заинтересованост за регион Рашке и Полимља (Новопазарског санџака) вршећи разне активности у правцу остваривања познатих циљева на овом простору. Конкретно, за овај регион, циљ исламиста јесте утемељене радикалне исламске идеологије међу локалним муслиманским становништвом, а затим и територијално одвајање тзв. Санџака од Републике Србије и његово осамостаљење. Поред појединих исламских земаља попут Ирана и Саудијске Арабије који су највећи финансијери муслиманског екстремизма у овој области, важну улогу у тој намјери имају политички субјекти, као и носиоци вјерског екстремизма на том подручју. Најрадикалнији међу њима су исламистички покрети и организације које јавно и прикривено дјелују на територији Рашко-полимске области. Ту се, прије свих, мисли на утицај вехабијског покрета који јавно заговара сукобе и спроводи терористичке акције у водећим земљама хришћанске цивилизације. У вези с тим, они се користе за планско нарушавање безбједности градова Рашке области како би се жариште са Косова и Метохије пренијело на овај регион и тиме одвукла пажњу српских власти са косовског проблема (Трифунковић, Стојаковић и Врачар, 2011: 242-243).

Везано за то, Република Србија је донијела значајан број стратешких докумената и законских аката те располаже значајним институцијама у погледу сузбијања терористичких активности. Дакле, то је уједно и циљ овог рада јер се њиме настоје приказати наведени капацитети Републике Србије у погледу супротстављања тероризму. Прегледом литературе уочени су радови који третирају стратешку, правну и институционалну борбу против тероризма (Alexander, 2005; Picco, 2004; Picco, 2005; Kydd & Walter, 2006; Pietrasanta, 2015; El Difraoui & Uhlmann, 2015; Özbey, 2018; Антолиш, 2009; Павловић, 2016; Поповић, 2019). У раду је приказан стратешки приступ у борби против тероризма, законски оквир борбе против тероризма и институционални приступ борбе против тероризма у Републици Србији.

СТРАТЕШКИ ПРИСТУП У БОРБИ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Овдје је важно поменути *Националну стратегију за превенцију и борбу против тероризма за период од 2017. до 2021. године* која даје смјернице за унапређење постојећих и развој нових метода, мјера и инструмената превенције и борбе против тероризма, са циљем да успостави пропорцију између обима ангажовања ресурса и степена пријетње. Ова стратегија има сврху да заштити Републику Србију од терористичке пријетње по њене грађане, вриједности и интересе, уз истовремено подржавање међународних напора у борби против тероризма. Између осталог, наведена сврха биће остварена спровођењем циљаних и осмишљених мјера на доктринарном плану, кроз развијање и подизање безбједносне културе друштва и промовисање одређе-

них вриједности, као и на нормативном и институционалном плану, кроз унапређење капацитета за превенцију и борбу против тероризма, посебно капацитета за супротстављање насилном екстремизму и радикализацији која води у тероризам, као све изражајнијем феномену. Стратегијски циљеви на подручју превенције требало би да буду остварени мјерама за спречавање узрока и ублажавање фактора који поспјешују радикализацију која води у тероризам, мјерама за рану идентификацију радикализације, као и мјерама превенције од реализације терористичког акта који се планира или припрема. Мјере у области ране превенције биће комплементарно допуњене мјерама спречавања ширења радикализације и насилног екстремизма, напорима за дерадикализацију и реинтеграцију радикализованих особа. Сврха стратегије биће реализована у четири области које су дефинисане *Акционим планом Националне сигурности за спречавање и борбу против тероризма*. Стратегија дефинише стратегијске циљеве којима се штите основне вриједности и сврстава их у четири приоритетне области: превенција од тероризма, насилног екстремизма и радикализације која води у тероризам; заштита, уочавањем и отклањањем пријетњи од тероризма и слабости у систему заштите; кривично гоњење терориста, уз поштовање људских права, владавине права и демократије и одговор система на терористички напад. Дакле, помену-та стратегија се ослања на *Акциони план* који је донесен за њену детаљну разраду и ефикасно спровођење. У наведеном плану, прва област стратегије се разрађује на неколико циљева: изграђена безбједносна култура грађана; рана идентификација узрока и фактора који погодују ширењу радикализма и насилног екстремизма који воде ка тероризму; окружење које демотивише регрутовање младих за учешће у терористичким активностима; високотехнолошки системи комуникације и дигиталних мрежа отпорни на ширење радикализације и насилног екстремизма; вјештина стратешке комуникације. Друга област стратегије се, такође, разрађује на неколико циљева: потпуно разумијевање пријетњи од тероризма у Републици Србији кроз рану идентификацију циљних група и радикалних метода; унапређена координација и сарадња између државних органа надлежних за прикупљање обавјештајних података; подигнут ниво оперативних способности полицијских и обавјештајно-безбједносних капацитета; унапређен систем за борбу против финансирања тероризма; дерадикализација и реинтеграција радикализованих особа; подигнут ниво заштите критичне инфраструктуре; унапређена ефикасност механизма интегрисаног управљања границом; подигнут ниво безбједности у области транспорта, трговине, размјене роба и услуга. Даље, трећа област се детаљно разрађује на три циља и то: усклађени национални прописи са одговарајућим резолуцијама Савјета безбједности Уједињених нација, правним тековинама Европске уније и другим међународним стандардима; унапређен систем откривања, идентификације и кривичног гоњења и извршилаца кривичног дјела тероризма и кривичних дјела повезаних са тероризмом уз поштовање људских права; ефикасно суђење за кривична дјела тероризма. И најзад, четврта област се детаљно разрађује на два циља: унапређен систем управљања посљедицама терористичког напада и смање-

ње последица терористичког напада (Национална стратегија за превенцију и борбу против тероризма за период од 2017. до 2021. године, *Службени гласник брoј 94/2017*).

Такође, важно је поменути и *Националну стратегију за борбу против прања новца и финансирања тероризма* која је донесена 2008. године и која представља веома значајан документ Републике Србије у борби против тероризма. Ријеч је о првој стратегији Републике Србије у овој области. Национална стратегија из 2008. године имала је изузетно значајан циљ, а то је да ефикасно успостави комплексан и свеобухватан систем за борбу против прања новца и финансирања тероризма. Општи циљ и сврха ове стратегије је да у потпуности заштити финансијски систем и привреду државе од опасности које узрокују прање новца и финансирање тероризма и ширење оружја за масовно уништење, чиме се јача интегритет финансијског сектора и доприноси безбједности. Поменута стратегија овај општи циљ разрађује кроз четири стратешке теме и то: смањивање ризика од прања новца и финансирања тероризма кроз стратешко планирање, координацију и сарадњу свих учесника у систему; спречавање уношења имовине за коју се сумња да је стечена кривичним дјелом у финансијски систем и друге секторе, односно, откривање и пријављивање већ унијете имовине; уочавање и отклањање пријетњи од прања новца и финансирања тероризма, кажњавање извршилаца кривичних дјела и одузимање незаконито стечене имовине; квалификовани кадрови оспособљени за дјелотворно учешће у свим сегментима система за борбу против прања новца и финансирања тероризма и разумијевање у јавности улоге и планова надлежних органа. Наведени општи стратешки циљ се остварује путем *Акционог плана* (Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма, *Службени гласник брoј 89/08*).

ЗАКОНСКИ ОКВИР БОРБЕ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Правни основ за антитерористичку реакцију лежи у националном кривичном законодавству (*Кривични законик Републике Србије*) и у усвојеним међународним конвенцијама, билатералним и мултилатералним споразумима. *Кривичним закоником Републике Србије* предвиђена су следећа кривична дјела: Тероризам (члан 391); Јавно подстицање на извршење терористичких дјела (члан 391а); Врбовање и обучавање за вршење терористичких дјела (члан 391б); Употреба смртоносне направе (члан 391в); Уништење и оштећење нуклеарног објекта (члан 391г); Угрожавање лица под међународном заштитом (члан 392); Финансирање тероризма (члан 393) и Терористичко удруживање (члан 393а) (*Кривични законик Републике Србије, Службени гласник брoј 85/2005, 88/2005; 107/2005; 72/2009; 111/2009; 121/2012; 104/2013; 108/2014 и 94/2016; Закон о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Србије, Службени гласник брoј 35/2019*). У оквиру инкриминације која се односи на врбовање и обучавање за вршење терори-

стичких дјела, измјенама и допунама Кривичног законика Републике Србије инкриминисан је одлазак у иностранство ради припреме, планирања или учествовања у вршењу терористичких дјела (Закон о изменама и допунама Кривичног законика Републике Србије, чл. 37, *Службени тласник број 35/2019*).

Поред поменутог закона, велики значај има и *Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма*. Овим законом се прописују радње и мјере које се предузимају ради спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма. Такође, њиме се уређује надлежност државних органа за спровођење одредаба овог закона (Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма, чл. 1, *Службени тласник број 113/17*).

Исто тако, значајан закон који у великој мјери преко својих института доприноси борби против тероризма јесте *Законик о кривичном поступку Републике Србије*. Овај законик омогућава државним органима, кроз примјену властитих овлашћења (која произилазе из поменутог закона), остваривање правилне примјене материјалног права, а самим тим и борбу против тероризма (Законик о кривичном поступку Републике Србије, *Службени тласник број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019*).

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРИСТУП БОРБЕ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Када је ријеч о сузбијању тероризма, велики допринос дају следеће институције: Тужилаштво, Министарство правде, Безбедносно-информативна агенција, Министарство унутрашњих послова, Министарство одбране (Војнобезбедносна агенција и Војнообавештајна агенција), Министарство финансија и Министарство иностраних послова. Ниједна од њих нема водећу улогу (Seci centar Bucharest, 2011: 130).

Значајну улогу у борби против тероризма има Савет за националну безбедност. Надлежност и овлашћења Савета су следећа: стара се о националној безбједности тако што разматра питања из области безбједности; координира рад државних органа који чине сектор безбједности и разматра мјере за унапређење националне безбједности; усмјерава и усклађује рад служби безбједности тако што разматра обавјештајно-безбједносне процјене; одређује приоритете и начине заштите и усмјерава остваривање националних интереса који се спроводе обављањем обавјештајно-безбједносне дјелатности; усмјерава и усклађује рад служби безбједности; даје влади мишљење о приједлозима буџета служби безбједности, о приједлозима годишњих и средњорочних планова рада служби безбједности, као и о приједлогу за постављање и разрјешење руководиоца служби безбједности; стара се о усаглашеној примјени прописа и стандарда за заштиту података о личности, као и других прописа којима се штите људска права која могу да буду угрожена размјеном информација или другим оперативним радњама (Закон о

основама уређења служби безбедности Републике Србије, чл. 5, *Службени гласник Републике Србије, број 116/2007*). У састав Савета за националну безбедност улазе: предсједник Републике Србије, који је и предсједавајући; предсједник Владе Србије; министар одбране; министар унутрашњих послова; министар правде; начелник Генералштаба Војске Србије; директор Безбедносно-информативне агенције; руководиоца Војне службе безбедности у Министарству одбране и секретар Савета чију функцију по положају обавља шеф кабинета предсједника Републике (Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије, чл. 6, *Службени гласник Републике Србије, број 116/2007*).

Савет није само консултативни орган, пошто његове одлуке имају обавезујући карактер. Такође, он има своја оперативна овлашћења - Координациони биро који оперативно координира рад служби безбједности и спроводи закључке Савета за националну безбедност. Координациони биро чине директори Војнообавештајне агенције, Војнобезбедносне агенције, Безбедносно-информативне агенције и секретар Савета за националну безбедност. Уколико се јави потреба, представници појединих државних органа могу бити позвани да учествују у Координационом бироу: представници Министарства иностраних послова, полиције и шефова полицијских управа, републички јавни тужилац, директор царине и други руководиоци државних органа, организација и институција. Поред тога, Влада Србије основала је Комисију за прилагођавање операција и даље унапређење сарадње у области правосуђа и унутрашњих послова о питањима општег интереса, посебно у борби против корупције, организованог криминала, тероризма, дроге, трговине људима, одузимања имовине, прања новца и сл. Комисија је усвојила *Акциони план* за спровођење својих активности у циљу координације операција и даљег унапређења сарадње између поменутих тијела. Наравно, сузбијање тероризма само је једно од питања о којима се Савет и Комисија баве. У Републици Србији нема такве институције која би се бавила искључиво борбом против тероризма (Seci centar Bucharest, 2011: 131-132).

У оквиру Министарства унутрашњих послова Републике Србије, у погледу борбе против тероризма, учествују следеће организационе јединице:

- Управа криминалистичке полиције, у оквиру које постоји Служба за борбу против тероризма и екстремизма, надлежна је за спречавање, откривање и расвјетљавање кривичних дјела повезаних са тероризмом и екстремизмом те откривање и хватање извршилаца ових кривичних дјела. Служба је основана у децембру 2013. године, проширењем Одељења за праћење и истраживање појава тероризма које је основано 2007. године. Служба за борбу против тероризма и екстремизма континуирано прати све безбједносно-интересантне појаве и догађаје на територији Републике Србије и прикупља оперативна сазнања у вези са лицима, групама, организацијама и покретима чије је дјеловање повезано или се може довести у везу са тероризмом и/или екстремизмом, а у циљу спречавања извођења кривичних дјела

повезаних са тероризмом и екстремизмом у Републици Србији или коришћења територије Републике Србије за припрему или извођење оваквих акција у другим државама, као и спречавања активности пропагирања тероризма и екстремизма, врбовања и регрутовања те обезбјеђивања или прикупљања средстава намијењених за финансирање ових активности. Служба се састоји од два одјељења и то: Одељење за борбу против тероризма и Одељење за борбу против екстремизма, као и четири теренска одсјека (у Београду, Новом Саду, Нишу и Новом Пазару) (Министарство унутрашњих послова Републике Србије, 2018).

- Специјална антитерористичка јединица је организациона јединица у саставу Дирекције полиције Министарства унутрашњих послова. Намијењена је за извршавање следећих високоризичних задатака, у складу са законским прописима и овлашћењима: планирање и извршавање најсложенијих безбједносних задатака у борби против тероризма; интервенције у случају талачких ситуација; интервенције у случају отмице ваздухоплова и других кризних ситуација у ваздухопловима; интервенције у случајевима барикадирања и пружања отпора ватреним оружјем; лишавање слободе чланова организованих криминалних група у сарадњи са другим организационим јединицама Министарства унутрашњих послова; обезбјеђење личности и објеката који су према процјени надлежних државних органа безбједносно угрожени (Министарство унутрашњих послова Републике Србије, 2018).
- Жандармерија је посебна јединица полиције у сједишту Дирекције полиције чији је задатак у погледу борбе против тероризма прикупљање и обрада оперативних сазнања; откривање кривичних дјела тероризма и обезбјеђивање материјалних доказа; лишавање слободе учинилаца кривичних дјела; интервенција у унутрашњој одбрани земље у циљу разбијања организованих терористичких група и превентивна антитерористичка дјелатност (Министарство унутрашњих послова Републике Србије, 2018).

Поред полиције, у оквиру Војне безбедносне службе, Одељење за операције надлежно је за борбу против тероризма (Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, чл. 6, *Службени гласник Републике Србије број 88/2009, 55/2012, 17/2013*). Такође, у оквиру Војнообавештајне агенције, Одел аналитике је задужен за сузбијање тероризма (Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, чл. 24, *Службени гласник Републике Србије број 88/2009, 55/2012, 17/2013*).

Такође, Безбедносно-информативна агенција (БИА) обавља значајну активност у борби против тероризма. Она у својој организационој структури садржи Управу за супротстављање тероризму и међународном организованом криминалу. Значајан сегмент рада Безбедносно-информативне агенције је истраживање, откривање и документовање веза између појединаца,

група и организација укључених у међународни организован криминал и тероризам (БИА, 2018).

Законску улогу у борби против тероризма има и Републичко јавно тужилаштво преко свог кривичног одјељења, односно, посебно тужилаштво за организовани криминал (Републичко јавно тужилаштво Републике Србије, 2018), као и Виши судови који су такође надлежни за кривична дјела која се налазе у глави 34. (кривична дјела против човечности и других добара заштићених међународним правом), гдје се налазе и инкриминације које се односе на тероризам (Виши судови Републике Србије, 2018). Организација и надлежност државних органа у сузбијању тероризма регулисана је посебним законом (Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције *Службени гласник Републике Србије, број 94/2016 и 87/2018*).

ЗАКЉУЧАК

Због популаризације радикалних група и покрета у подручјима гдје постоје вјерске мањине, Србија је развила значајне капацитете у борби против тероризма. Наведени капацитети се огледају у постојању стратешких докумената, законских аката и различитих институција које се у оквиру својих, различитих послова и задатака баве и сузбијањем тероризма.

Када су у питању стратешки документи, у том контексту важно је поменути *Националну стратегију за превенцију и борбу против тероризма за период од 2017. до 2021. године* и *Националну стратегију за борбу против прања новца и финансирања тероризма. Национална стратегија за превенцију и борбу против тероризма за период од 2017. до 2021. године* је, поред њеног значаја који се односи на заштиту Републике Србије од терористичке пријетње по њене грађане, вриједности и интересе, уз истовремено подржавање међународних напора у борби против тероризма, спровођење циљаних и осмишљених мјера на доктринарном плану, кроз развијање и подизање безбједносне културе друштва и промовисање одређених вриједности, као и на нормативном и институционалном плану, кроз унапређење капацитета за превенцију и борбу против тероризма, значајна и по томе што располаже мјерама спречавања ширења радикализације и насилног екстремизма, напорима за дерадикализацију и реинтеграцију радикализованих особа. Такође, овдје је важно напоменути да се циљеви ове стратегије остварују кроз њен постојећи *Акциони план*. Поред наведене стратегије, важно је указати и на значај *Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма*, којом је успостављен комплексан и свеобухватан систем за борбу против прања новца и финансирања тероризма. Њоме се настоји заштитити финансијски систем и привреда државе од опасности које узрокују прање новца и финансирање тероризма и ширење оружја за масовно уништење, чиме се јача интегритет финансијског сектора и допри-

носи безбједности. Наведене активности се остварију кроз њен постојећи *Акциони план*. Овдје се јавља потреба дословне примјене поменутих стратешких докумената, као и прецизно поштовање рокова који су предвиђени акционим плановима. Дакле, сматрамо да се не смије дозволити да наведени стратешки документи буду мртво слово на папиру. Даље, поред стратешких докумената, велики значај има и законска регулатива, тачније, *Кривични законик, Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма и Закон о кривичном посљедику Републике Србије*. Кривични законик предвиђа различите инкриминације које се односе на терористичке активности, *Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма* прописују радње и мјере које се предузимају ради спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма те уређује надлежност државних органа за спровођење поменутих одредаба, док *Закон о кривичном посљедику* омогућава правилну примјену материјалног права државних органа. Уколико се на адекватан начин буде примјењивала наведена законска регулатива, са сигурношћу можемо очекивати и квалитетне резултате у погледу борбе против тероризма.

Поред наведеног, јасно се види да Република Србија располаже и значајним институцијама које у оквиру своје надлежности могу дати квалитетне резултате у погледу борбе против тероризма. Дакле, ту постоје извјесни капацитети који могу дати резултате како у превентивном, тако и у репресивном смислу. Сматрамо да се посебна пажња институција Републике Србије треба посветити превентивном раду, прије свега, борби против процеса радикализације.

На основу наведеног, можемо закључити да Република Србија располаже значајним капацитетима за борбу против тероризма. Поред стратешких докумената, законске регулативе и сопствених институција, она има могућност и да остварује сарадњу са другим државама и међународним институцијама у борби против тероризма.

ЛИТЕРАТУРА

- Alexander, Y. (ed.) (2005). *Combating Terrorism: Strategies of Ten Countries*. Ann Arbor, MI: Michigan: The University of Michigan Press.
- Антолиш, К. (2009). Национална стратегија за превенцију и сузбијање тероризма, *Полиција и сигурносћ*, 1, 150-152.
- Безбедносно-информативна агенција (БИА). (2018). Дјелокруг рада. Преузето: 9. 11. 2018. <http://www.bia.gov.rs/rsc/o-agenciji/delokrug-rada.html>.
- El Difraoui, A, & Uhlmann, M. (2015). Pré évention de la radicalisation et déradicalisation: Les modèles Allemand, Britannique et Danois, *Politique étrangère*, 4, 171-182.
- Kydd, A, & Walter, B. (2006). The Strategies of Terrorism, *Quarterly Journal: International Security*, 31 (1), 49-80.

- Кривични законик Републике Србије, *Службени тласник број 85/2005, 88/2005; 107/2005; 72/2009; 111/2009; 121/2012; 104/2013; 108/2014 и 94/2016.*
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. (2018). *Управа криминалистичке полиције*. Преузето 9. 11. 2018. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/uprave/uprava kriminalisticke policije>.
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. (2018). *Специјална антитерористичка јединица*. Преузето 9. 11. 2018. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/uprave/specijalna antiteroristicka jedinica>
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. (2018). *Жандармерија*. Преузето 9. 11. 2018. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/uprave/zandarmerija>.
- Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма, *Службени тласник број 89/08.*
- Национална стратегија за превенцију и борбу против тероризма за период од 2017. до 2021. године, *Службени тласник број 94/2017.*
- Özbey, E., T. (2018). Turkey's Fight Against youth Radicalization: Small Steps on a Long Path, *Euromesco-Policy brief*, 78, 1-13.
- OSCE (2014). *Сјречавање штероризма и сузбијање насилној ексшремизма и радикализације која води ка штероризму: шприсшуй кроз раг шполиције у заједници*. Беч: Организација за европску сигурност и сарадњу.
- Павловић, Г. (2016). Стратешки приступ супротстављања тероризму - упоредни приказ у Европској унији и Босни и Херцеговини. У зборнику радова *Кривичношравни инсштрументи и сушројсшављања штероризму и друшм кривичним гјелима насилничкој каракшера* (стр. 502-519). Бања Лука: Министарство правде Републике Српске, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, Интернационална асоцијација криминалиста Бања Лука
- Pietrasanta, S. (2015). *La déradicalisation, outil delutte contre le terrorisme*. Paris: Assemblée nationale.
- Picco, G. (2004). Tactical and Strategic Terrorism. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 1-2 (9), 71-78.
- Picco, G. (2005). International Terrorism and Governmental Structures, *United Nations, Interregional Crime and Justice Research Institute UNICRI*, 1-8.
- Поповић, П. (2019). Капацитети Босне и Херцеговине у погледу кривичног гоњења терориста са посебним освртом на улогу полицијских агенција, *Годишњак Факултета безбедности*, 319-338.
- Републичко јавно тужилаштво Републике Србије. (2018). *Кривично одјељење*. Преузето 12. 11. 2018. <http://www.rjt.gov.rs/ci/Организација/Одјељења/Кривично-одјељење>.
- Seci centar Bucharest. (2011). *Counterterrorism experiences of Seci member countries, Anti terrorism task force*, Ankara: The editors work for the International

Center for Terrorism and Transnational Crime (UTSAM) at the Turkish National Police Academy.

Трифуновић, Д. (2007). *Нови облици тероризма у Босни и Херцеговини*. Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду.

Трифуновић, Д., Стојаковић, Г., и Врачар, М. (2011). *Тероризам и вехабизам*. Београд: Филип Вишњић.

Виши судови Републике Србије. (2018). *Судови у Републици Србији*. Преузето 12. 11. 2018. <https://portal.sud.rs/code/navigate.aspx?Id=538>.

Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије, *Службени тласник Републике Србије, број 116/2007*.

Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, *Службени тласник Републике Србије број 88/2009, 55/2012, 17/2013*.

Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма, *Службени тласник број 113/17*.

Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, *Службени тласник Републике Србије, број 94/2016 и 87/2018*.

Закон о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Србије, *Службени тласник број 35/2019*.

Законик о кривичном поступку Републике Србије, *Службени тласник број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019*.

Рад примљен: 09. 09. 2020.

Рад прихваћен: 28. 12. 2020.

SERBIA'S STRATEGIC, LEGAL AND INSTITUTIONAL APPROACH IN THE FIGHT AGAINST TERRORISM

Review Article

DOI: 10.5937/zurbezkrim2002051P	COBISS.RS-ID 132252161	UDK343.971:343.341]:327.88(497.11)
---------------------------------	------------------------	------------------------------------

Predrag Popović¹

Faculty of Security Studies, University of Banja Luka

Abstract: Terrorist activities as a negative social phenomenon have been present to a large extent lately, and for that reason, every country strives to develop the best approach in terms of its prevention and suppression. This is understandable, especially given the growing presence of violent extremism and radicalization leading to terrorism. This paper addresses the ways and capacities Serbia uses to fight terrorism. A detailed analysis and review of existing resources, primarily strategic documents, legislation and entities involved in the fight against terrorism, clearly shows that Serbia has significant capacities in this context.

Keywords: terrorism, extremism, radicalization, strategy, law.

INTRODUCTION

Terrorism as a negative social phenomenon attracts a lot of public attention with its current relevance, harmfulness and the consequences it produces with its way of expression. Thus, it is a multi-layered phenomenon that must be viewed multidisciplinary (Trifunović, 2007: 4). In this regard, states have an obligation to provide protection against terrorist acts, and this requires a special emphasis on the prevention of terrorism, which is reflected in their international legal and political obligations (OSCE, 2014: 36).

In the Republic of Serbia, the popularization of radical groups and movements in areas where there are religious minorities has been noticed. Special emphasis is placed on the spread of radicalism among young people. Some of the radical groups are associated with like-minded people in other countries. In addition to popularizing radicalism, some of these groups may be involved in various types of terrorist activity: training, activity planning, arms smuggling, and networking, which favors the development of international terrorism (Seci Center Bucharest, 2011: 130).

¹ Corresponding author: Predrag Popović, MA, Senior Assistant at the Faculty of Security Studies, University of Banja Luka, E-mail: predrag.popovic@fbn.unibl.org.

Specifically, Islamist centers show great interest in the region of Raška and Polimlje (Sanjak of Novi Pazar) by performing various activities aimed at achieving well-known goals in this region. Specifically, for this region, the goal of the Islamists is to establish a radical Islamic ideology among the local Muslim population, and then the territorial separation of the so-called Sandžak from the Republic of Serbia and its independence. In addition to certain Islamic countries such as Iran and Saudi Arabia which are the most important financiers of Muslim extremism in this area, political entities, as the bearers of religious extremism in that area, play an important role in the realization of this intention. The most radical among them are Islamist movements and organizations that operate publicly and covertly on the territory of the Raška-Polim region. This primarily refers to the influence of the Wahhabi movement, which publicly advocates conflicts and carries out terrorist acts in the leading countries of Christian civilization. In this regard, they are used to systematically disrupt the security of the cities within the Raška region in order to transfer the hotspot from Kosovo and Metohija to this region and thus distract the attention of the Serbian authorities from the Kosovo problem (Trifunović, Stojaković and Vračar, 2011: 242-243).

In this regard, the Republic of Serbia has adopted a significant number of strategic documents and legal acts and has significant institutions in terms of combating terrorist activities. Therefore, this is also the aim of this paper which seeks to show the specified capacities of the Republic of Serbia in terms of countering terrorism.

As the review of the literature has revealed, there exist a number of articles addressing strategic, legal and institutional fight against terrorism (Alexander, 2005; Picco, 2004; Picco, 2005; Kydd & Walter, 2006; Pietrasanta, 2015; El Difraoui & Uhlmann, 2015; Özbey, 2018; Antoliš, 2009; Pavlović, 2016; Popović, 2019).

The paper presents a strategic approach in the fight against terrorism, the legal framework for the fight against terrorism and the institutional approach to the fight against terrorism in the Republic of Serbia.

STRATEGIC APPROACH IN THE FIGHT AGAINST TERRORISM

At this point, it is important to mention the *National Strategy for the Prevention and Countering of Terrorism for 2017-2021*, which provides guidelines for the improvement of the existing methods and development of new methods, measures and instruments for the prevention and countering of terrorism, with the aim of establishing a proportion between the extent of resource engagement and threat level. This strategy aims to protect the Republic of Serbia from the terrorist threat posed to its citizens, values and interests, while supporting international efforts in the fight against terrorism. This purpose will be achieved, among other things, through the implementation of targeted and designed

measures at the doctrinal level, through the development and enhancement of security culture in society and promotion of certain values at the normative and institutional levels, the improvement of capacities for preventing and countering terrorism, particularly capacities for countering violent extremism and radicalization leading to terrorism, as an increasingly pronounced phenomenon. Strategic objectives regarding prevention should be achieved through measures for the prevention of causes and mitigation of the factors that promote radicalization leading to terrorism, including measures for early identification of radicalization and prevention measures starting with the implementation of a terrorist act planned or prepared. Early prevention measures will be complemented by the measures for the prevention of the spread of radicalization and violent extremism and efforts to deradicalize and reintegrate radicalized persons. The purpose of this strategy will be implemented in four areas defined by the *Action Plan of the National Strategy for the Prevention and Countering of Terrorism*. The strategy defines strategic objectives that protect core values and classifies them into four priority areas: the prevention of terrorism, violent extremism and radicalization leading to terrorism; protection by detecting and eliminating terrorist threats and weaknesses in the protection system; prosecuting terrorists, while respecting human rights, the rule of law and democracy, and the system's response to a terrorist attack. Therefore, the mentioned strategy relies on the *Action Plan* that was adopted for its detailed elaboration and efficient implementation. In the same action plan, the first priority area includes several objectives: developing the security culture of citizens; early identification of the causes and factors conducive to the spread of radicalism and violent extremism leading to terrorism; an environment discouraging the recruitment of young people to participate in terrorist activities; high-tech communication systems and digital networks resistant to the spread of radicalization and violent extremism; strategic communication skills. The second priority area includes the following strategic objectives: full understanding of the terrorism threat in the Republic of Serbia through early identification of target groups and radical methods; improved coordination and cooperation between state intelligence agencies; enhanced level of operational capabilities of police and intelligence-security capacities; an improved system for combating terrorist financing; the deradicalization and reintegration of radicalized persons; the enhanced level of critical infrastructure protection; improved efficiency of the integrated border management mechanism; the raised level of security in the field of transport, trade and exchange of goods and services. Furthermore, the third priority area consists of three objectives: harmonized national regulations with the relevant United Nations Security Council resolutions, EU acquis and other international standards; the improved system of detection, identification and prosecution of perpetrators of terrorism and terrorism-related crimes with respect for human rights; effective trial for terrorism-related offenses. Finally, the fourth priority area consists of two objectives: improved system of managing reducing the consequences the consequences of a terrorist attack and mitigating the consequences of a terrorist attack (Nacionalna strategija za pre-

venciju i borbu protiv terorizma za period od 2017-2021. godine, *Službeni glasnik broj 94/2017*).

The *National Strategy against Money Laundering and Terrorist Financing*, which was adopted in 2008 and represents a very important document of the Republic of Serbia in the fight against terrorism, should also be mentioned. This is the first strategy of the Republic of Serbia in this area. The 2008 National Strategy had an extremely important goal, which was to effectively establish a complex and comprehensive system for combating money laundering and terrorist financing. The overall goal and purpose of this strategy is to fully protect the country's financial system and economy from the dangers posed by money laundering and terrorist financing and the proliferation of weapons of mass destruction, thus strengthening the integrity of the financial sector and contributing to security and safety. This strategy elaborates this general goal through four strategic topics: reducing the risk of money laundering and terrorist financing through strategic planning, coordination and cooperation of all participants in the system; preventing the entry of property suspected of having been acquired by a criminal offense into the financial system and other sectors, that is, detecting and reporting property already entered; detecting and eliminating threats posed by money laundering and terrorist financing, punishing perpetrators of criminal offenses and confiscating illegally acquired property; qualified staff trained for effective participation in all segments of the system for combating money laundering and terrorist financing and public understanding of the role and plans of the competent bodies. This general strategic goal shall be achieved through the Action Plan (Nacionalna strategija za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, *Službeni glasnik broj 89/08*).

LEGAL FRAMEWORK OF THE FIGHT AGAINST TERRORISM

Further, the legal basis for anti-terrorist response lies in the national criminal legislation (Criminal Code of the Republic of Serbia) and adopted international conventions, bilateral and multilateral agreements. The Criminal Code of the Republic of Serbia provides for the following criminal offenses: terrorism (Article 391); public incitement to commit terrorist acts (Article 391a); recruitment and training for terrorist acts (Article 391b); the use of a lethal device (Article 391c); the destruction of, and damage to, a nuclear facility (Article 391g); endangering persons under international protection (Article 392); terrorist financing (Article 393), and terrorist association (Article 393a) (Krivični zakonik Republike Srbije, *Službeni glasnik broj 85/2005, 88/2005; 107/2005; 72/2009; 111/2009; 121/2012; 104/2013; 108/2014 i 94/2016*; Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Srbije, *Službeni glasnik broj 35/2019* Law on Amendments to the Criminal Code of the Republic of Serbia, Official Gazette No. 35/2019). Regarding criminalization related to recruitment and training for committing terrorist acts, the amendments to the Criminal

Code of the Republic of Serbia criminalize going abroad to prepare, plan or participate in the commission of terrorist acts (Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Srbije, čl. 37, *Službeni glasnik broj 35/2019*).

In addition to the mentioned law, the *Law on the Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing* is of great importance. This law prescribes actions and measures undertaken to prevent and detect money laundering and terrorist financing. It also regulates the competence of government bodies responsible for the implementation of the provisions of this law (Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, čl. 1 *Službeni glasnik broj 113/17*).

Also, an important law that largely contributes to the fight against terrorism is the Criminal Procedure Code of the Republic of Serbia. This Code enables government bodies to exercise the proper application of substantive law through the application of their own powers (arising from this Code), and thus the fight against terrorism, (Zakonik o krivičnom postupku Republike Srbije, *Službeni glasnik broj 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 i 35/2019*).

INSTITUTIONAL APPROACH TO THE FIGHT AGAINST TERRORISM

The following institutions greatly contribute to combating terrorism: the Prosecutor's Office, the Ministry of Justice, the Security Information Agency, the Ministry of the Interior, the Ministry of Defense (Military Security Agency and Military Intelligence Agency), the Ministry of Finance, and the Ministry of Foreign Affairs. None of them has a leading role (Seci Center Bucharest, 2011: 130).

The National Security Council plays a significant role in combating terrorism. The competences and powers of the Council are as follows: it takes care of national security by addressing security issues; coordinates the work of government bodies that constitute the security sector and addresses measures to improve the national security; directs and coordinates the work of security services by addressing intelligence-security assessments; determines the priorities and methods of protection and directs the realization of national interests which are carried out by performing intelligence - security activities; directs and coordinates the work of security services; advises the Government on the budget proposals of the security services, on the proposals of the annual and medium-term work plans of the security services, as well as on the proposal for the appointment and dismissal of the head of security services; manages the harmonized application of regulations and standards for the protection of personal data, including other regulations that protect human rights that may be endangered by the exchange of information or other operational actions (Law on the Bases Regulating Security Services of the Republic of Serbia, Article 5, *Official Gazette Of the Republic of Serbia, No. 116/2007*). The National Se-

curity Council consists of the President of the Republic of Serbia, who is also the chairman, Prime Minister, Minister of Defense, Minister of the Interior, Minister of Justice, Chief of the General Staff of the Serbian Army, Director of the Security Information Agency, Head of the Military Security Service within the Ministry of Defense, and Secretary of the Council and this function is exercised by the Chief of Staff of the President of the Republic of Serbia (Law on Fundamentals of Security Services of the Republic of Serbia, Article 6, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 116/2007).

The Council is not just a consultative body, given that its decisions are binding. It has its own operational powers – the Coordination Bureau which operationally coordinates the work of security services and implements the conclusions of the National Security Council. The Coordination Bureau consists of the directors of the Military Intelligence Agency, the Military Security Agency, the Security Information Agency and the Secretary of the National Security Council. If the need arises, representatives of specific government bodies may be invited to participate in the Coordination Bureau: representatives of the Ministry of Foreign Affairs, the police, and heads of police administrations, Republican Public Prosecutor, the Director of Customs and other heads of government bodies, organizations and institutions. Additionally, the Serbian Government established the Commission for the adjustment of operations and further improvement of cooperation in the field of Justice and internal affairs on issues of general interest, especially in the fight against corruption, organized crime, terrorism, drugs, human trafficking, confiscation, money laundering, and so on. The Commission has adopted an Action Plan to implement its activities in order to coordinate operations and further improve cooperation between the said bodies. Of course, the fight against terrorism is only one of the issues that the Council and the Commission deal with. There is no such an institution in the Republic of Serbia that solely deals with combating terrorism (Seci center Bucharest, 2011: 131-132).

The following organizational units within the Ministry of the Interior of the Republic of Serbia participate in the fight against terrorism:

- The Criminal Police Directorate, within which there is a Service for Combating Terrorism and Extremism, is responsible for the prevention, detection and clarification of terrorism and extremism-related criminal offenses and detection and apprehension of perpetrators of these criminal offenses. The service was established in December 2013, with its Department for the Monitoring and Investigation of Terrorism which was established in 2007. The Service for Combating Terrorism and Extremism continuously monitors all phenomena and events relevant to security in the Republic of Serbia and gathers operational intelligence regarding persons, groups, organizations and movements whose activities are related or may be related to terrorism and/or extremism in order to prevent the commission of criminal terrorism and extremism-related offenses in the Republic of Serbia or to use the territory of the Republic

of Serbia for the preparation or commission of such actions in other countries, as well as to prevent activities advocating terrorism and extremism, recruitment, raising or storing funds for these activities. The service consists of the Department for Countering Terrorism and the Department for Countering Extremism and four field departments (departments in Belgrade, Novi Sad, Nis and Novi Pazar) (Ministry of the Interior of the Republic of Serbia, 2018).

- The special anti-terrorist unit is an organizational unit within the Police Directorate, the Ministry of the Interior. It is intended for the execution of the following high-risk tasks in accordance with legal regulations and authorities: the planning and execution of the most complex security tasks in the fight against terrorism; interventions in hostage situations; interventions in aircraft hijacking and other crisis situations; interventions in cases of barricading and resistance to firearms; the apprehension of members of organized criminal groups in cooperation with other organizational units within the Ministry of the Interior; the security of persons and facilities whose security, according to the assessment of the relevant government bodies, is threatened (Ministry of the Interior of the Republic of Serbia, 2018).
- The Gendarmerie is a special police unit at the headquarters of the Police Directorate whose task is to collect and process operational intelligence, detect terrorist offenses and ensure evidence, apprehend perpetrators of criminal offenses, intervene in the internal defense of the country in order to break up organized terrorist groups, including preventive anti-terrorist activities (Ministry of the Interior of the Republic of Serbia, 2018).

In addition to the police, the Operations Department within the Military Security Services is responsible for combating terrorism (Law on the Military Security Agency and the Military Intelligence Agency, Article 6, Official Gazette of the Republic of Serbia No. 88/2009, 55/2012, 17/2013). Also, the Analytics Department within the Military Intelligence Agency is in charge of combating terrorism (Law on the Military Security Agency and the Military Intelligence Agency, Article 24, Official Gazette of the Republic of Serbia No. 88/2009, 55/2012, 17/2013).

The Security Information Agency (*Bezbednosno-informativna agencija – BIA*) performs significant activity in the fight against terrorism. The Agency consists of the Directorate for Countering Terrorism and International Organized Crime. An important segment of the work of the Security Information Agency is the investigation, detection and documentation of links between individuals, groups and organizations involved in international organized crime and terrorism (BIA, 2018).

The Republic Public Prosecutor's Office also plays a statutory role in the fight against terrorism through its criminal department, that is, the Special

Prosecutor's Office for Organized Crime (Republican Public Prosecutor's Office of the Republic of Serbia, 2018), including High Courts which are also competent for crimes contained in Chapter 34. (crimes against humanity and other values protected under international law), where there are also incriminations related to terrorism (Higher Courts of the Republic of Serbia, 2018). The organization and jurisdiction of government bodies responsible for combating terrorism is regulated under a special law (Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije, *Službeni glasnik Republike Srbije*, broj 94/2016 i 87/2018).

CONCLUSION

Due to the popularization of radical groups and movements in areas where there are religious minorities, Serbia has developed capabilities to combat terrorism. These capacities are reflected in the existence of strategic documents, legal acts and various institutions which are, in addition to their regular duties and tasks, responsible for the suppression of terrorism as well.

Regarding the strategic documents, it is important to mention the *National Strategy for the Prevention and Countering of Terrorism for 2017-2021* and the *National Strategy against Money Laundering and Terrorist Financing*. The *National Strategy for the Prevention and Countering of Terrorism for 2017-2021*, in addition to its importance related to the protection of the Republic of Serbia from terrorist threats posed to its citizens, values and interests and support of international efforts in the fight against terrorism, the implementation of targeted and designed measures at the doctrinal level through the development of security culture and promotion of certain values at the normative and institutional levels through the improvement of capacities for the prevention and countering of terrorism, is also important because it has measures for the prevention of the spread of radicalization and violent extremism, efforts to deradicalize and reintegrate radicalized persons. Also, it is important to note here that the goals of this strategy are achieved through its Action Plan. In addition to this strategy, the importance of the National Strategy against Money Laundering and Terrorist Financing should be mentioned, which established a complex and comprehensive system for the fight against money laundering and terrorist financing. It seeks to protect the country's financial system and economy from the dangers posed by money laundering and terrorist financing and the proliferation of weapons of mass destruction, thus strengthening the integrity of the financial sector and contributing to security and safety. These activities are implemented through its Action Plan. Here rises the need for the implementation of the previously mentioned strategic documents, as well as precise compliance with the deadlines envisaged under the action plans. Therefore, we believe that these strategic documents should not remain on paper.

Further, in addition to the strategic documents, legal regulations are also important, more precisely, the *Criminal Code*, the *Law on the Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing* and the *Criminal Procedure Code of the Republic of Serbia*. The *Criminal Code* criminalizes various terrorist activities, while the *Law on the Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing* prescribes actions and measures to be undertaken to prevent and detect money laundering and terrorist financing and regulates the jurisdiction of government bodies to implement these provisions. On the other hand, the *Criminal Procedure Code* enables the proper application of substantive law by government bodies. If the above-mentioned legal regulations are applied in an appropriate way, we can certainly expect important results in the fight against terrorism.

In addition to the above, it is clear that the Republic of Serbia has significant institutions that, within their competence, can produce good results in the fight against terrorism. Thus, there are specific capacities that can produce results both in the preventive and repressive sense. In our view, Serbia's institutions should pay special attention to preventive work, primarily the fight against the process of radicalization.

Based on the above, it may be concluded that the Republic of Serbia has significant capacities to combat terrorism. In addition to the strategic documents, legislation and its own institutions, Serbia has the opportunity to co-operate with other countries and international institutions in the fight against terrorism.

REFERENCES

- Alexander, Y. (ed.) (2005). *Combating Terrorism: Strategies of Ten Countries*. Ann Arbor, MI: Michigan: The University of Michigan Press.
- Антолиш, К. (2009). Национална стратегија за превенцију и сузбијање тероризма, *Полиција и сигурносћ*, 1, 150-152.
- Безбедносно-информативна агенција (БИА). (2018). Дјелокруг рада. Преузето: 9. 11. 2018. <http://www.bia.gov.rs/rsc/o-agenciji/delokrug-rada.html>.
- El Difraoui, A, & Uhlmann, M. (2015). Pré évention de la radicalisation et déradicalisation: Les modèles Allemand, Britannique et Danois, *Politique étrangère*, 4, 171-182.
- Kydd, A, & Walter, B. (2006). The Strategies of Terrorism, *Quarterly Journal: International Security*, 31 (1), 49-80.
- Кривични законик Републике Србије, *Службени гласник број 85/2005, 88/2005; 107/2005; 72/2009; 111/2009; 121/2012; 104/2013; 108/2014 и 94/2016*.
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. (2018). *Управа криминалистичке полиције*. Преузето 9. 11. 2018. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/uprave/uprava-kriminalisticke-policije>.

- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. (2018). *Специјална антитерористичка јединица*. Преузето 9. 11. 2018. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/uprave/specijalna-antiteroristicka-jedinica>
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. (2018). *Жандармерија*. Преузето 9. 11. 2018. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/uprave/zandarmerija>.
- Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма, *Службени гласник број 89/08*.
- Национална стратегија за превенцију и борбу против тероризма за период од 2017. до 2021. године, *Службени гласник број 94/2017*.
- Özbey, E., T. (2018). Turkey's Fight Against youth Radicalization: Small Steps on a Long Path, *Euromesco-Policy brief*, 78, 1-13.
- OSCE (2014). *Сјечавање тероризма и сузбијање насилног екстремизма и радикализације која води ка тероризму: иницијатива кроз рад полиције у заједници*. Беч: Организација за европску сигурност и сарадњу.
- Павловић, Г. (2016). Стратешки приступ супротстављања тероризму - упоредни приказ у Европској унији и Босни и Херцеговини. У зборнику радова *Кривичноправни инструменти сувојскавања тероризму и другим кривичним гјелима насилничког карактера* (стр. 502-519). Бања Лука: Министарство правде Републике Српске, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, Интернационална асоцијација криминалиста Бања Лука
- Pietrasanta, S. (2015). *La déradicalisation, outil de lutte contre le terrorisme*. Paris: Assemblée nationale.
- Picco, G. (2004). Tactical and Strategic Terrorism. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 1-2 (9), 71-78.
- Picco, G. (2005). International Terrorism and Governmental Structures, *United Nations, Interregional Crime and Justice Research Institute UNICRI*, 1-8.
- Поповић, П. (2019). Капацитети Босне и Херцеговине у погледу кривичног гоњења терориста са посебним освртом на улогу полицијских агенција, *Годишњак Факултета безбедности*, 319-338.
- Републичко јавно тужилаштво Републике Србије. (2018). *Кривично одјељење*. Преузето 12. 11. 2018. <http://www.rjt.gov.rs/ci/Организација/Одјељења/Кривично-одјељење>.
- Seci centar Bucharest. (2011). *Counterterrorism experiences of Seci member countries, Anti terrorism task force*, Ankara: The editors work for the International Center for Terrorism and Transnational Crime (UTSAM) at the Turkish National Police Academy.
- Трифуновић, Д. (2007). *Нови облици тероризма у Босни и Херцеговини*. Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду.
- Трифуновић, Д., Стојаковић, Г., и Врачар, М. (2011). *Тероризам и вегабизам*. Београд: Филип Вишњић.

- Виши судови Републике Србије. (2018). *Судови у Републици Србији*. Преузето 12. 11. 2018. <https://portal.sud.rs/code/navigate.aspx?Id=538>.
- Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије, *Службени тласник Републике Србије, број 116/2007*.
- Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, *Службени тласник Републике Србије број 88/2009, 55/2012, 17/2013*.
- Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма, *Службени тласник број 113/17*.
- Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, *Службени тласник Републике Србије, број 94/2016 и 87/2018*.
- Закон о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Србије, *Службени тласник број 35/2019*.
- Законик о кривичном поступку Републике Србије, *Службени тласник број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019*.

Paper received on: 09. 09. 2020.

Paper accepted for publishing on: 28. 12. 2020.